

J O V E N Í V O L A .

Febrer 1.957

Tota una gama d'il·lustres personalitats, en comunió de reaccions de sensibilitat, una de les quals s'ha fet darrerament més actual encara del que és sempre, en celebrar-se els actes públics que commemoren el quarantè aniversari de la seva mort, - es tracta, no cal dir-ho, d'Enric Granados - formà el quadre d'amistats distingides de la nostra Entitat, en una època particularment intensa.

Per això dediquem un record a la seva personalitat, a les relacions que tingué amb els nostres antecessors i als judicis que aquests li prodigaren, en un temps d'integració i d'inquietuds, tan característic i de tants aspectes, i finalment també interessant com a lligam en la successió contínua de gustos corrents i mètodes.

ENRIC GRANADOS I L'ORFEÓ CATALÀ

N o t e s

Varen ésser dos grans amics l'Orfeó Català i el Mestre Enric Granados; aquest, fou el primer artista que col·laborà personalment en actuacions de la nostra Secció Choral, i fou, també, dels primers socis protectors. Granados i els Mestres Lluís Millet i Amadeu Vives es tutelaven.

Com és sabut, l'il·lustre compositor i pianista nasqué a la ciutat de Lleida, el 27 de juliol del 1.867. De petit, però, passà a viure a Barcelona i aquí cursà els estudis i es formà la seva personalitat, esdevinguda celebritat mundial. Havia portangut, també, a l'Escolania de la Mercè.

Quan es fundà l'Orfeó Català, l'any 1.891, Granados era ja conegut com a notable pianista i compositor.

En celebrar, el Chor d'homes creat i dirigit pel Mestre Millet, la seva primera "prova" anyal, al desaparegut Palau de Ciències, el 31 de juliol del 1.892, fou quan Enric Granados hi col·laborà per primer cop i executà, al piano, les seves ja molt aplaudides "Danzas Españolas".

A la segona "prova" anyal de l'Orfeó, que tingué efecte l'any següent, el 1.893, també hi correspongué Granados amb una "Oriental" per a oboè i corda.

Transcorregueren els anys i Enric Granados era cada dia més conegut i aplaudit a Espanya i a l'estranger, com a concertista i com autor.

El dia 2 de maig del 1.902 va dedicar un recital de piano als choristes de l'Orfeó Català. Interpretà la sonata "Aurora", de Beethoven, i la "Fantasia cromàtica i fuga", de Bach, entre altres obres de Schumann, Chopin i Saint-Saëns.

Com agraïment a la gentileza del gran músic, els Mestres i cantaires de l'Orfeó li foren ofrena d'un pergamí, signat per tots ells, en la primera pàgina del qual apareixen les firmes dels Mestres Lluís Millet, E. Wehrle, Josep M^e. Comella i Joan Salvat, i les dels choristes Pilar i Loreto Roca, Antònia Sancristòfol, Dolors Millet de Millet, Teresa Saló, etcètera.

L'any 1.904, Granados, prengué part en el concert dedicat per l'Orfeó a la memòria del distingit compositor Antoni Noguera, del qual toca al piano, les seves "Melodios mallorquines".

I -- com escrigué el Mestre Joan Salvat, del qual són la majoria de les presents notes --, "arribem a la creació de "Goyescas", punt culminant de la carrera artística de Granados." La primera sèrie d'aquesta magnífica creació fou donada en públic, pel propi autor, en un recital de piano, al Palau de la Música Catalana, l'11 de març del 1.911. En el mateix concert oferí l'estrena de "Azulejos" (obra pòstuma d'Albéniz, que completà el mateix Granados), i del seu poema "Cant de Les Estrelles", per a piano, orgue i veus. L'Orfeó Català, sota la direcció del Mestre Millet, tingué al seu càrrec la part coral d'aquest poema.

En l'excursió artística que l'Orfeó efectuà a París i Londres i per tal que fos interpretada per l'exímia cantant Maria Barrientos, Granados escrigué la seva composició "Elegia Eterna", que si bé no pogué ésser donada a París, per malaltia de la il·lustre intèrpret, en canvi la fou sentir a Londres, amb manifesta delectança d'aquell públic. En el mateix concert i també de Granados, la seva deixeblla Paquita Madriguera (que tonia 13 anys), executà al piano l'"Allegro de concert".

La memorable excursió tingué lloc els dies 11 al 24 de juny del 1.914.

Al mes següent, el juliol, esclatà l'anomenada Gran Guerra, que entre els seus desastres, havia d'ésser la causa de la mort del malaguanyat autor de "Goyescas" i de la seva benvolguda esposa.

Com és sabut, la doble tragèdia ocorregué en alta mar, el dia 24 de març de l'any 1.916, a conseqüència del torpedejament del vaixell "Sussex".

La trista nova sorprengué l'Orfeó Català en plena commemoració del 25^è. aniversari de la seva fundació.

No cal dir com commogué profundament tots els components de la nostra Institució, com commogué tot el món musical i culte, però més encara els nostres Mestres i cantaires, per considerar-la una pèrdua pròpia.

La "Revista Musical Catalana" dedicà a la personalitat i a l'obra d'Enric Granados, tot el número del mes de juny d'aquell any, amb càlids escrits de tots els seus redactors i principals col·laboradors.

Fou més, encara, l'Orfeó Català. Inicià i dugué a felicitat terme una subscripció internacional per als orfes Granados, "per a procurar que s'allunyi la fretura de la llar d'aquells trossos de les entranyes del plorat Mestre."

La subscripció tingué un gran èxit. Per a engrassir-la, es celebrà un Festival al Palau de Belles Arts, que anà a càrrec de l'Orquestra Simfònica de Madrid", dirigida pel Mestre E. Fernández Arbós, i l'Orfeó Català, sota la direcció del Mestre Millot.

La quantitat recaptada en la subscripció internacional, fou de pessetes 128.478'93 (força respectable en aquella època) i el lliurament als orfes del Mestre Granados s'efectuà el dia 1 de febrer del 1.917, que fou, alhora, un homenatge solemne a l'il·lustre desaparegut i a la seva amada esposa.

L'Orfeó Català posseeix diversos i preats records d'Enric Granados, que esmentem a continuació:

Reproducció en guix de la mà esquerra.

Proposta de Soci Protector, on consta com a "Mestre-Músic", domiciliat al carrer de Tallers, nº 68, 1er.

Diverses fotografies i dibuixos. Un dels seus retrats és l'exposat al "camerino" dels Mestres, a la Sala del Palau, dedicat a l'Orfeó Català.

El rellotge d'or (en dipòsit), amb cadena "chatelaine" i clau, que portava en les seves actuacions.

La partitura manuscrita i autògrafa de "Goyescas", segona part de "Los Majos Enamorados", per a piano.

L'autògraf de l'"Himno dels Morts", compost l'any 1.897.

Carnet amb direccions i noms, escrits per Granados, que duia de Nova York, i un altre Carnet amb apunts musicals, també autògrafs.

Dos quadrets pintats a l'oli i signats per Granados. Un d'ells és el "Guacamayo" (papagai), que tenia Apel·les Mestres, el gran amic de Granados, que fou el donador d'alguns dels esmentats records a l'Orfeó.

I heus aquí com la commemoració dels quaranta anys de la tràgica mort d'Enric Granados i de la seva muller, tan encertadament realitzada aquests dies pels familiars i amics del gran músic, ha donat ocasió de recordar, des d'aquestes pàgines, l'amistat i l'admiració mútua que existí entre l'Orfeó Català i Enric Granados, i que perdura encara en la nostra Institució.

M. FIGUILLER

LA IL·LUSIÓ DE SETMANA SANTA

No és pretensió meua descobrir la quadratura del cercle, en proclamar que Barcelona és ciutat que treballa i això fa que gaudeixi d'una forta potencialitat econòmica. Però jo, humil ciutadà enamorat de la nostra terra, de vegades em pregunto: ¿es pot comparar la situació financiera amb les activitats artístiques, i concretament la musical ?

Hi ha fets que ho fan meditar de debò. Si ens basem en les estadístiques, crec jo que una sala de concerts és bon poca cosa per a una ciutat de vora dos mil·lions d'habitants, i amb tot no sempre s'esgoten totes les localitats.

Aigü em preguntarà: I el Gran Teatre del Liceu ? Que no fa una brillant temporada d'òpera ? Que no dona un cicle de concerts per la Quaresma ? I els seus ballets de Primavera ?

Deixeu-me contestar amb un interrogant. ¿ És que tot el públic que va al Liceu es pot catalogar com a melòman ? Crec que si em contestés afirmativament a aquesta pregunta demostraria ésser molt optimista o bé excessivament benèvol. I sinó fou una prova.

Poscu-vos a la porta de qualsevol "boïte" elegant, saló de te o sala de festes, això és en un lloc on s'interpreti "música negroide" apropiada per a belligar los cames, i veureu la manió d'smokings i vestits llargs, que després d'escoltar - és un dir - qualsevol òpera o concert, van a expansionar-se amb una sessió de "Rok and Roll".

Què diríem d'un gastrònom que després de sopar opíparament amb caviar i faisà, regat amb vi de Burdeos i Oporto, bon cafè i cigar havà, s'extasiés després menjant-se un plat de peix fregit ?

Un altre fet eloqüent, digne de recordança, és el que succeí amb l'Oratori de Paul Claudel i Artur Honnegger "Joana d'Arc a la foguera". Fou estrenat a la nostra sala de concerts i va tenir un gran èxit artístic, però un rotund fracàs econòmic en les dues audicions que es varen donar.

Poc temps després, en el Gran Teatre del Liceu, es varen celebrar no menys que cinc representacions, amb el mateix Director musical, la mateixa orquestra i un chor barceloní. El resultat fou un èxit econòmic de primeríssim ordre. Motius ? Ah, amics ! és que la principal figura femenina de l'obra, Joana d'Arc, fou interpretada per una conegudíssima "star" del cinema, que si bé no parlava un francès molt pulcre, la seva sola presència assegurava ingressos segurs a la taquilla. Dies abans la premsa i la ràdio havien tingut cura d'assabentar el públic fins de detalls de la seva vida privada.

Sincerament crec que pertocaria a la nostra ciutat posseir una cultura musical més elevada, i és per això que a voltes enyoro la Setmana Santa, ja que aleshores puc escoltar tranquil·lament les nostres omissores i em faig la il·lusió que la nostra Barcelona té una cultura musical de primer ordre...

JORDI NIUBÓ

Tenim el goig de publicar a continuació l'article que, atenent gentilment el nostre prec, ha escrit l'il·lustre publicista, gran amic de l'Orfeó i antic col·laborador de la "Revista Musical Catalana", senyor Josep Subirà, tot confiant que serà l'inici d'altres dels seus doctes treballs.

FELIP PEDRELL: LLUM I EXEMPLE DE LA JOVENTUT

Catalunya ha estat rica en noms que han donat llum i serviren

d'exemple musical en els darrers decenniis del segle passat i primers de l'actual. N'hi ha prou, en efecte, amb recordar els mestres Lluís Millet, Antori Nicolau, Isaac Albéniz, Enric Granados, Amadeu Vives, Francesc Pujol, Enric Morera, J. Lamotte de Grignon, Mn. Lluís Romou, com a figures pròcers, entre altres, car no és pas acabada la llista, ni molt menys. Entre tots els noms ocupa un lloc sobresortint Felip Pedrell. Encara que és ben coneguda la seva vida, sempre serà oportú recordar-la, i això és el que em proposo fer suscintament en aquest article.

Les dates culminants de la vida del mestre Felip Pedrell són les següents: naixement, a Tortosa, el 19 de febrer del 1.841; defunció, a Barcelona, el 19 d'agost del 1.922. Tenia, doncs, l'edat de 81 anys en morir. I en l'hora trista del seu traspàs portava més de mig segle dedicat a multiformes tasques que l'havien situat, amb justíssims títols, entre els creadors, entre els comentaristes i entre els recordadors de vells tresors musicals, com a un més, primerament, i al capdamunt de tots - com a venerable apòstol -, després.

Només comptava set anys Pedrell quan inicià els seus estudis musicals a la Catedral tortosina, amb el mestre Joan Antoni Nin Serra. Més tard seguí els seus estudis d'harmonia, component intuïtivament les seves primeres obres. Llençà molts d'aquells assaigs al foc, i entre els anys 1.856 i 1.857 registrà amb números de "opus" les primeres produccions: un "Stabat Mater" a tres veus, uns "Ballables" per a orquestra i una cançó titulada "Julio". En 1.859 sentí Pedrell a Barcelona les primeres òperes - "Lucia" i "I Puritani" - durant una breu visita a la ciutat catal. A l'any següent es familiaritzà entusiàsticament amb els "lieder" de Schubert i les peces pianístiques de Chopin. Un món nou s'obria als seus ulls i a les seves oïdes. Per aquell temps segueix produint més obres, entre les quals diverses composicions corals amb acompanyament de banda, i un "Himno als Voluntaris Catalans".

Decenni 1.861-1.870. Pedrell contempla més amples horitzons artístics i renova la seva formació espiritual. Crea balades, impromptus, nocturns, i una sonata per a piano i la primera versió de la seva òpera "El último abencerraje". En 1.866 inicia les seves tasques com a crític musical.

Decenni 1.871-1.880. La producció de Pedrell apareix amb un canvi definitiu. En els concerts quarernals del Liceu estrona, amb el pseudònim Delper, la seva producció orquestral "Fête". Dos anys després, establert ja a Barcelona, dirigeix una companyia d'opereta en el "Teatre Circo Barcelonès". Més tard, és guardonat amb primers premis en certàmens públics. Pensionat per les Diputacions de Tarragona i Girona, estudia i compon obres a la Ciutat Eterna. Des de l'estiu de 1.878 resideix durant algun temps a París i produeix "lieder" amb textos francesos. Ara, com en els decenniis següents, realitza una tan fecunda labor, que només podrem examinar-la oferint quadres de conjunt. Aquest decenni s'inaugura amb l'opus 118 (peces religioses per a tres veus) i es tanca amb l'opus 208 (poema simfònic a veus, titulat "Leonoro", que no arribà a acabar). Posa música Pedrell a dues operetes i a quatre "zarzuelas", fa una nova versió de l'òpera "El último abencerraje" (representada en el Liceu el 14 d'abril del 1.874), compon l'òpera "Quasimodo" (estronada el 28 d'abril de l'any següent) i l'òpera "Cleopatra" (premiada en un concurs públic de Frankfurt, en 1.878). A més, compon molta música religiosa, algunes cançons i una "Marxa triomfal" per a dues Bandes, amb motiu de la coronació de Mistral, en 1.878.

Decenni 1.881-1.890. És un decenni de brillant activitat musicològica, testimoniant-ho el seu "Salterio Sacro-Hispano", les seves "Notas

Musicales y Literarias" i els seus "Estudios de Bibliografía Musical". En 1.888 funda la revista quinzonal "Ilustración Musical Hispano-Americana", que durarà uns deu anys, insertant-hi com Apèndix "Los músicos españoles antiguos y modernos en sus libros", i a més, per fascicles, el "Diccionario Biográfico y Técnico de la Música" i un "Diccionario Biográfico y Bibliográfico de músicos y escritores de música españoles, portugueses e hispano-americanos antiguos y modernos", el qual arribava a la lletra G quan desaparegué la susdita "Ilustración Musical". En aquest decenni compongué l'òpera còmica "Eda" (1.887), l'òpera "Little Carmen" (1.888), una tercera versió de "El último Abencerraje", i, arribat el 1.890, escriu la segona i tercera part de la seva trilogia "Los Pirineos", amb lletra de Victor Balaguer.

Decenni 1.891-1.900. Li ofereix a Pedrell nous horitzons i noves perspectives. En 1.891 neixen el "Pròleg" i la tercera part de "Los Pirineos", a la qual associa el seu opuscle "Por muestra música". En aquella tardor inicia la seva col·laboració com a crític musical en el "Diario de Barcelona". Actua com a conferenciant. En 1.894 es trasllada a Madrid amb l'esperança que siguin representats "Los Pirineos" en el Teatre Reial, i a Madrid romandrà deu anys. Apareixen en 1.894 els dos primers volums de la seva magna obra "Hispaniae Schola Musica Sacra", dedicats, respectivament, a Morales i a Guerrero. Al següent any apareixen tres volums més, i Pedrell és rebut com a Catedràtic en el Conservatori madrileny i com a membre numerari en la "Real Academia de Bellas Artes de San Fernando". A l'any següent inaugura els seus cursos sobre temes d'Història i Estètica Musicals en l'Ateneu de Madrid. Entre el 1.897 i 1.898 veuen la llum els quatre volums del seu "Teatro Lírico Español anterior al siglo XIX". Encara que les seves tasques com a creador sofreixen ara alguna minva, té temps, no obstant això, per produir obres excel·lents, entre les quals la magnífica versió per a cor mixt, a veus soles, de la cançó popular "Don Joan i Don Ramon", que l'Orfeó Català incorporà al seu repertori.

Decenni 1.901-1.910. En 1.904 retorna Pedrell a Barcelona per les causes que refereix Maragall en una carta a Pijoan, publicada en el volum XXIII de les seves "Obres Completes". Es lamentava Pedrell que, amb deu anys de treballar infatigablement durant la seva estada madrilenya, no hagués aconseguit de constituir un nucli de treball ni treure un sol deixeble. La seva producció musical durant els primers quatre anys del decenni és variadíssima. Publica tres volums de "Opera Omnia", de Tonàs Lluis de Victòria; "Emporio científico e histórico de organografía musical antigua española", i "La fiesta de Elche..." en 1.901, i tres volums de "Opera Omnia", de Victòria, i "Prácticas preparatorias de Instrumentación", en 1.922. Col·labora en la cinquena edició del "Musiklexikon", de Riemann, i tradueix "La educación musical", de Lavignac, en 1.903. Des de 1.902 escriu instructives "Quincenas musicales" en "La Vanguardia", i des de 1.904, una sèrie de doctes articles històrics en la "Revista Musical Catalana". En l'aspecte teatral, l'any 1.902 va registrar l'estrena de "Los Pirineos" en el Liceu de Barcelona i la composició de "La Celestina", la reducció de la qual per a cant i piano apareixerà un any després. Poc més tard, compon el festival líric "El comte Arnau", amb lletra de Joan Maragall. Un cop establert novament a Barcelona, inicia en 1.905 la tercera època de "Salterio Sacro-Hispano". En aquest naixen any veu la llum la seva col·lecció "El organista litúrgico español" i el quart volum de les "Obras de Victòria". En 1.907 destaca la seva simfonia jubilar "Glosa", escrita per a la inauguració del Palau de la Música Catalana i edita un opuscle sobre la cançó popular catalana, la lírica nacionalitzada i l'obra realitzada per l'Orfeó Català. Data igualment de 1.907 el seu llibre "Musicalerías". A senyalar un volum més de les obres de Vic

tòria, en 1.908, el "Catàlech de la Biblioteca Musical de la Diputació de Barcelona", en 1.909, i l'estrona de "Los Pirineos", a Buenos Aires, amb l'assistència personal de l'autor, en 1.910.

Des del segon decenni del segle actual, Pedrell es sent xacrós i fatigat; però no per això deixa de produir més obres, entre les quals els dos últims volums de Victòria, els llibres autobiogràfics "Jornadas de Arte" i "Orientaciones", i els quatre volums del "Cancionero Musical Popular Español".

En 1.922 foren traslladades al cementiri de Sant Gervasi les seves despulles mortals en apagar-se aquella vida. Però Pedrell, encara avui, és llum que ha d'il·luminar els joves interessats per l'art musical del nostre país, i és mirall on hauran de mirar-se tots els qui estimen la música amb desinteressat amor.

JOSEP SUBIRÀ

=====

APEL·LES MESTRES I LES SEVES CANÇONS

=====

Avui encara, l'esperit subtil d'Apel·les Mostres ha fet el miracle de desvetllar el nostre interès perquè puguem comentar i fruir, una vegada més, de les seves cançons.

Aquestes cançons que tantes coses ens saben dir en aquesta època tan desorientadora que malauradament patim tots els amants de les coses selectes i exquisides. Aquestes cançons que cada dia són més divulgades per tots els nostres cantaires.

Tots els que l'estimen fem coses perquè els que no l'estimen acabin per estimar-lo, i perquè els que no el concixen prou encara, es vagin interessant per la seva obra exquisida i genial.

Apel·les Mostres va ésser el poeta de les petites coses. El poeta de les flors i dels ocells. Com ell deia va ésser el poeta jardiner. Molts que fan de savis li retrouen això: les florètes i les bestiolotes...I no saben, que precisament en això està la seva gràcia i la seva grandesa; en haver vist les coses del camp com ningú.

No se li ha fet encara la justícia que es mereix, però Apel·les Mostres no té pressa. La seva obra és prou forta i prou genial perquè un dia, no ve d'uns anys més o menys, se li faci l'honor que li pertoca. La seva obra és consistent i és una de les pedres angulars de la nostra renaixença.

Apel·les Mostres és el poeta que més s'apropa al poble. Tot en ell respira aquella ingenuïtat i galania de la cosa popular.

Era un dibuixant genial, un poeta exquisit i un músic de temperament privilegiat.

La nova admiració pel mestre desaparegut em venia de molts anys. Quan les audicions Graner en el teatre Principal de Barcelona, - érem encara uns bordegassos - va començar la nova admiració i la nova vocació per la seva obra. La seva poesia clara, emotiva i senzilla, però profunda, va captivar el meu cor d'infant ben de pressa.

Un dia, ja en l'adolescència, el mestre Enric Roig va dir-me que em donaria ocasió de conèixer-lo personalment i no sabia, ara, explicar-vos l'emoció i l'alegria que vaig sentir.

Era una tarda del mes d'abril de l'any 1.920 que vaig entrar per primera vegada a casa del poeta. Era un museu la casa d'Apel·les. Plena de pintures, de dibuixos, de llibres i de flors. Flors per tot arreu i sobretot a la taula on treballava.

Dos cops cada setmana ens reuníem, a les sis de la tarda, on aquella llar tan acollidora: Roca i Roca, Masriera, Massià, el gran violinista, Lluís Via, el poeta, Renart i el mestre Lliurat.

Apel·les Mestre era un conservador; dotat d'una memòria meravellosa ens contava anècdotes de Clavó, de Tàrraga, de Granados, de Guimera i de mossèn Cinto i ens feia passar uns vetllados deliciosos. No vaig conformar-me a fer-li dues visites per setmana i vaig acabar per anar-hi gairebé cada tarda.

Un dia, Laura, la seva esposa, va dir-li: - Escolta Apel·les; perquè no li fas conèixer les teves cançons a Vendrell ?

Amb aquesta insinuació en vaig tenir prou i cada dia li demanava que em fes conèixer la seva música.

Ell es resistia, perquè deia que eren íntimes expansions sense cap valor per a cantar-les fora de casa seva. No vàrem dar-nos per vençuts i una tarda - ja havíem conspirat abans amb Massià i Lliurat - el fórem seure al piano i l'obligàrem a que ens cantés alguna de les seves cançons. I, acompanyant-se ell mateix al piano, va cantar-nos dues cançons delicioses: "Les gotes d'aigua" y "La Busqueta".

Van engrosçar-nos de debò.

- Us agraden ? - va dir-nos - Doncs mireu que en tinc prop d'un centenar. Això no costa gens de fer; "Les gotes d'aigua" l'ha feta la cascada del jardí; i "La Busqueta" l'ha feta ella mateixa que cada matí ve a la branca de l'arbre que dona a la nova finestra. Jo no he fet més que copiar-les. Són elles que canten -

D'aquestes cançons en vingueren d'altres i altres, fins que un dia ens féu conèixer "Cançó de taverna". I aquell dia ja no vaig sortir de la casa fins a saber-la de memòria.

Era una pena que aquell tresor de cançons restés ignorat i enterrat dintre d'un caixó d'escriptori... i a conspirar novament amb Massià, Lliurat i Masriera.

- Apel·les, es tracta - li diguéren - de donar una audició en públic de les vostres cançons.

- I, en volcu fer això ? -

I en veure que Apel·les ja no hi trobava inconvenients, posàren el fil a l'agulla tot seguit.

- Al teatre del meu estudi del carrer de Bailòn - va dir Masriera.

I així fou. El dia 25 de maig de l'any 1.922, a les sis de la tarda,

cantados per Vendrell i acompanyados al piano pel violinista Joan Massià, es donaren en estrona, les cançons d'Apel·les Mestres, al teatre Estudi Masriera.

No cal dir-vos l'èxit de les cançons perquè encara es canten i es cantaran sempre.

La cançó d'Apel·les Mestres té - ja ho he dit abans - tot el regust i la genialitat de la cosa popular. I és que estimava tot el popular. Mirau si ho estimava que un dia va dir-nos: - Per ésser jo l'autor de "La filla del marxant" donaria tota la meua producció literària. -

Apel·les Mestres abans no va permetre que les seves cançons sortissin al carrer, va resistir-se molt i es va haver de bregar molt per aconseguir-ho.

Ell mateix ho confessà en publicar el primer llibre, que endregà a la seva esposa, Laura.

" Moltes vegades m'havies dit, Laura: Per què no dones a conèixer les teves cançons ? Tingues per cert que si les publicaves agradarien i es cantarien. Quedaren els teus versos...i no és trist que de la teua música no en quedi res ? Fos-ne imprimir algunes, les millors, encara que sia pocs exemplars, per regalar als amics, pel meu gust..."

" I jo et responia rient: Madame la Posterité no necessitarà per res la meua música, com per res necessitarà els meus versos. Jo que cada obra meua que donava al públic sentia un no sé què, barreja de vergonya i de pondiment, com atrevir-me a donar-li la música meua ? Impossibile. No calia ni somniar-ho. I les meves cançons haurien mort amb mi, si circumstàncies especialíssimes, i malgrat jo, no haguessin fet que algunes arribessin a coneixement del públic. Joan Massià, Emili Vendrell i Frederic Lliurat en són els únics culpables."

Veieu allò que us deia de les conspiracions per a vèncer la resistència d'Apel·les ? No paràrem fins vèncer la seva tossudoria i venguérem per bé de tots nosaltres i per glòria seva.

El nostre Falla quan va conèixer les cançons d'Apel·les Mestres va dir: - Molts músics voldrien per a ells el domini i els coneixements polifònics tan alats i la inspiració tan espontània que té Apel·les.-

I el nostre sempre onyorat mestre Lluís Millet diu d'aquestes cançons?

" Naturalment que el músic o "amateur" de les genialitats melòdiques i harmòniques, corrent moderníssim de desarticulació del que podríem dir lleis històriques i fonamentals de tota música, que qui senti menyspreu per la forma curta sense desenrotllament, cercant riquesa musical en els trets pianístics i en les modulacions, no farà pas gaire estima de la música natural del delicat poeta."

" Però qui sia humil per copsar sense prejudicis una veritable cançó, qui sàpiga estimar l'espontaneïtat d'una ànima que canta, no deixarà de restar sorprès del bon gust i del just caràcter, dintre la més gran naturalitat, de les variades cançons d'aquest músic intuïtiu. La melodia humil no vol tenir cap transcendència, no traspasse ni exalta, no plora ni riu desaforadament; es mou sempre dintre una normal elegància".

"La música catalana - segueix Millet - gràcies a Déu, per ara es guarda de la socada moderna; és encara una manifestació d'art jove i amorós."

"Bona obra han fet els il·lustres amics d'Apel·los Mostres que l'han decidit a publicar les seves cançons, aquestes flors humils que matisen, escaientment, el flairós i ja esplèndid ram de la cançó catalana."

Apel·los Mostres, després de mossèn Cinto, ha estat el poeta més musicat de Catalunya. Doncs, si la seva poesia ha estat preferida pels nostres millors músics, què vol dir això? Que els seus versos estan amaratats de música! Que els seus versos són fills d'un poeta músic perquè en ells hi ha totes les cadències i tots els ritmes musicals ja que són sempre inspirats per tot allò que en la naturalesa té ritme i can- ta: els vents, els arbres, la mar, la muntanya i els ocells, que són els solistes.

Apel·los Mostres a més d'un gran poeta, d'un gran artista va ésser un home bo, en el més bell sentit de la bondat.

Tal com diu Joaquim Montero en un estudi sobre la seva personali- tat:

"Apel·los Mostres era bo i artista, que és el que ha d'ésser l'ho- mo en la vida. Perquè la bondat sola no vol dir res. S'ha d'ésser bo i una altra cosa. La bondat sola no constitueix professió. S'ha d'ésser bo i metge. S'ha d'ésser bo i advocat...I s'ha d'ésser bo i artista, que és el que era Apel·los Mostres."

Era bo fins a l'exageració i artista pels quatre costats; i d'una elegància espiritual tan gran i tan pura que pocs poetes l'han superat encara. En totes les seves cançons es revela aquesta gran elegància es- piritual.

Quan volia dir coses fortes no en sabia. Fixeu-vos en "Cançó de taverna". Segurs ostem que ell va intentar fer una cançó realista, i li va resultar un poema delicat i bon popular. Volgué fer un aiguafort i li va sortir un primorós dibuix a la ploma de tragat segur i decidit. Vol renegar i no en sap. Vol parlar de baixos fons i els poetitza. Quan intenta pintar la seducció, el vici, el baix exotisme, solament se li acut una frase delicada: "Tal hi entra una donzella i en surt com Déu vol." Vol pintar baralles de gent de bordell, punyalades, morts i crims... i només el seu intel·lecte finíssim li dicta una frase tendra: "Han tan- cat les portes en senyal de dol."

I és que en la sang i en l'esperit del poeta hi ha una galania, to- ta la ironia i tota la elegància de la cosa popular, i no hi ha mai el dramatisme brutal i tràgic perquè el seu cor va ésser sempre tendre, go- ncrós i ple de bondat per a les coses estimades i per als seus amics es- timats.

Les he divulgat tant com he pogut les seves cançons i fins i tot en els recitals que molt sovint feia, en aquella època, en el Palau de la Música Catalana, després de cantar els clàssics, quan tocava el torn a la part endreçada a autors catalans, anaven en programa una o dues cançons d'Apel·los Mostres.

I un músic va dir-me: Home, Vendrell, per què al costat de coses tan escollides i musicals hi poscu "couplets" ?

No vaig contestar per prudència i vaig pensar: Senyor, perdonu-lo que no sap el que es diu. I, gràcies a Déu, el temps m'ha donat la raó.

EMILI VENDRELL

L'ETERNA XERRAMECA

=====

Des de fa molt temps, quasi d'ençà que aparegueren els primers números de JOVENIVOLA, que pensava dirigir-me des d'aquestes pàgines, a tots aquells companys cantaires que no posen la deguda atenció en els assaigs; a aquells que continuament parlen, malgrat que el Mestre els demani silenci. Això tant en els assaigs de conjunt com en els parcials (on reforço a aquests últims als de noies).

Fa angoixa de veure que mentre uns posen la deguda atenció en la feina, els altres enraonen, estan distrets, no canten, etc., i això, a més de perjudicar els seus companys, perjudica també a ells mateixos, perquè si tothom complís la seva obligació, (i dic obligació ja que, en ingressar a l'Orfeó Català, ens hem d'imposar aquesta responsabilitat) poden estar segurs que els assaigs no serien tants ni tan cansats per a tots, mestres i cantaires.

Els que enraonen sempre, no es donen compte tampoc que maregen als qui tenen al seu voltant. Tinc la seguretat que si ells provessin de callar i estar atents, i en canvi els altres comencessin a parlar, comprendrien desseguida que tot això que dic és cert. Alguns d'ells ja són prou grans per a comprendre quan n'hi ha prou d'una cosa.

Ja sé que tot això que exposo és ja sobradament sabut per tothom, molt demanat pels mestres i no atès mai per aquests cantaires indisciplinats; però no em puc estar de dir-ho des d'aquestes pàgines, per si Déu Nostre Senyor els toca el cor i d'una vegada per sempre callin i estiguin amb atenció quan és hora, sense esperar que els sigui demanat tantes vegades.

Si així ho feu, estimats cantaires, pensem que hi sortirem guanyant tots plegats.

MARIA ARNÓ

QUARANTA ANYS DESPRÉS....

=====

Dins d'una de les vitrines de la nostra sala de Juntos, hom pot veure plasmada en guix una mà amb un rètol que diu: "Mà del Mestre Enric Granados, Donatiu d'Apel·les Mestres". Aquest és un dels preats records que l'Orfeó Català guarda de l'onçorat Mestre, que tan bones amistats tenia en aquesta casa.

Barcelona ha commemorat aquests dies amb diversos actes, el quarantè aniversari de la seva desaparició dins la pregonesa del mar, quan tornava d'estronar les seves "Goyescas" en la ciutat de Nova York.

M'ha semblat que no seria desavinent que JOVENÍVOLA dediqués unes planes a la memòria de l'il·lustre compositor lloidentà, advertint, però, que l'"handicap" de la nostra joventut serà recomplat amb cites dels diversos articles apareguts en el nº 150 de la REVISTA MUSICAL CATALANA de l'any 1.916, tot ell dedicat a la memòria d'Enric Granados.

El Mestre va néixer - com tots sabem - a la ciutat de Lloida l'any 1.867, de pare cubà i mare gallega. De menut robó les primeres lliçons musicals del professor Francesc X. Jurnet, però veient els seus pares les bones disposicions musicals que sobresortien en el jove Granados, li cercaren un professor de més nom i fou quan inicià seriosament els seus estudis amb el Mestre Joan Baptista Pujol.

Amadeu Vives, que en aquella època féu concixença i amistat amb Enric Granados, ens el descriu dient: "era un jovenot que tenia alhora un aire com impulsiu i com encantat. Era alt, prim, d'ulls grossos, de mans nervudes".

I ve a tomb una conversa caçada al vol, per Amadeu Vives, entre Marià Obiols, del Conservatorio del Liceu, i el Mestre Joan Baptista Pujol. Aquest darrer diu:

--- " Estic molt content. Tinc un deixeble espatarrant, que arribarà on li doni la gana.

--- Com es diu ?

--- Enric Granados. També és dels esbojarrats, i li agrada Wagner. És una passa tot això. Penso que no durarà quatre dies.

--- Té raó. Altrament, digui-li que vingui per aquí, a aquest Granados, que aquí l'encarrilarem."

No puc assegurar si Granados passà pel Conservatori del Liceu però el que sí puc afirmar, és que la passió i admiració que sentia per Wagner no li pogueren treure, com ho demostra la conversació tinguda amb Vives al retorn del seu primer viatge a París. Planyent-se del retard que la nostra nació portava - musicalment parlant, s'entón - en relació amb els altres països estrangers, diu:

" Hem tingut d'estudiar-ho tot a empentes i tomballons. Als trenta i tants d'anys, encara no hem pogut estudiar seriosament el nostre ofici. Wagner ! Sols el "Tristany" val una vida ! Els nostres quaranta anys seran com els vint-i-cinc dels estrangers. I sabem si en viurem gaire més de quaranta ? Jo he fet les "Danzas españolas" i la "María del Carmen", però veig més coses, més camins; crec que en aquestes obres hi ha qualitats molt fortes, mes só que estan fetes un xic a los palpentos. La intuïció no és prou, i menys per a la música contemporània."

Als setze anys Granados va presentar-se en públic per primera vegada, en el Concurs Pujol. Va executar, igual que els altres concursants, el primer temps de la sonata en sol menor (op.22), de Shumann. Obtingué el primer premi. Per aquest temps començà els estudis d'harmonia sota la direcció del mestre Felip Pedrell. No fou un deixeble model, però els seus treballs que oren petites composicions, o esboços ja revelaven la

seva forta personalitat. Ens ho diu el mestre Vives, en rebre un dia unes cançons de Granados sobre text d'Apel·les Mestres. "Comença a interessar-me En Granados compositor. El sentiment brolla per tot arreu d'una manera tendra, graciosa i aristocràtica. Mes ¿ d'on ha sortit aquesta arrel popular que no és catalana, en un xicot que no s'ha mogut de Barcelona? Serà atavisme? Li hauran portat d'Andalusia a Barcelona les aigües de la mar?"

En 1.892 rebia l'aprovació mundial com a compositor. El seu primer volum de danses l'havien vist entre altres: Massenet, Saint-Saëns, Grieg, Gigout, Beriot i Cui, els quals exposaren el seu parer, molt falaguer pel jove compositor. El renomnat compositor rus i crític, a la vegada, Cèsar Cui, escrivia a l'autor: "Mereix ben corals, mereix per les vostres "Danzas españolas". Són esquisides. Melodia i harmonització, tot és encisador. És verament curiosa la semblança o l'aire de família que existeix entre totes les preades cançons populars, sigui quina sigui la nació a la qual pertanyin; això prové dels modes antics en què estan escrites. Les cançons espanyoles tenen tal caràcter d'originalitat individual que, en veritat, no esperava trobar en elles l'aire de família que es respira des de la segona línia del número 1 del vostre recull. Mereix, una vegada més, per vostra publicació."

A la tardor de l'any 1.898, Granados estrena a Madrid la seva òpera "María del Carmen". Rebuda un xic fredament, per apartar-se de l'estil un xic groller i primitiu de la "zarzuela", obtingué, amb tot, un gran èxit de crítica. L'excel·lent pianista Malats deia: "Esta òpera no es para oír la una sola voz, hay que ir oyéndola y tomarle gusto, como acontece con la mayoría de obras que no se han hecho como se hacen la mayor parte de las que oímos. ¡ Ojalá nos dieran muchas obras como ésta las que se hallan con medios de enriquecer nuestro teatro de ópera! Así obtuvo Francia su ópera nacional, y así la obtuvieron otras naciones."

Punt culminant de la carrera artística de Granados fou la creació de "Goyescas", la primera tanda de la qual fou donada en públic, pel propi autor, en el Palau de la Música Catalana l'11 de març de 1.911. També en el Palau, donà en primera audició a Barcelona, "El Pelele", de la segona tanda de "Goyescas" i dos mesos després - maig del 1.915 - en un recital a la seva Sala, Granados féu oír l'escena final de "Goyescas", intitulada "El Amor y la Muerte".

Plau-me ara de reproduir alguns fragments sobre l'obra musical de Granados. Felip Pedrell, el seu professor d'harmonia, deia: "Ço que forma a En Granados, principalment, fou sa educació tècnica general, així com la no menys eficaç que proporciona el piano a determinats conreadors d'aquest propagador per excel·lència. Però sobre l'educació de la literatura musical, posseïa el nostre pleurat excepcional artista una facultat d'assimilació tan portentosa, que no tenia necessitat de solidar-la obrint i estudiant llibres, ni tractats, ni fixar-se en corrents de sistemes o tendències.

Ço que plasmà, però, la seva ànima, fou la nostra tècnica que tampoc no exigia obrir volums, ni aleshores ni després, ni rodejar-se d'uns i altres llibrassos de consulta.

Enfortiren ses facultats d'assimilació les afinitats de l'orientalisme dels nostres cants amb els de la raça eslava. Tancava's la seva ànima en els ambients harmònics del cant popular, sense necessitat d'imitar-los ni posar marques de fàbrica ni etiquetes de procedència.

Fou autòcton. Ell. Sempre ell."

"Personalitat tan atractiva, - escrivia Lluís Mil·lot - que, com tots els grans elegits de l'art, movia els cors amb el cordial sentiment de la simpatia.

La distinció, la gràcia, la llum ideal de la poesia radiaven, també, en tota l'obra del mestre plorat.

El seu temperament, potser la seva genealogia, el va portar a posar sovint la seva inspiració en la melodia nomenada espanyola; nos reparou, com en son temperament quedava transfigurada, com restava senyoriuola, amb aquella fina sentor elegíaca que la inspiració de l'artista a dins portava.

En Granados sedueix per una fina idealitat, que en les pàgines més sinceres de l'autor, guarda en el fons un poètic sentiment elegíac."

El gran músic valencià i crític, al mateix temps, Eduard L. Chavarri, ens diu del mestre:

"Morí Granados quan havia tot just fet el primer pas en els grans dominis del geni gloriós, quan anava a donar-nos les obres definitives que caracteritzen una època, que donen forma base a un gran, fecund Renaixement..."

...perquè En Granados, amb son posat malencònic i silenciós, era en el fons un bon xicot, un noi gran, vera ànima de poeta, d'una forta i bonadosa ingenuïtat, i d'alegria a cor obert, amb rialla d'infantó. Però sempre, en l'ocasió que fos, sortia per sobre de tot l'artista, que sabia gaudir la divina emanació d'art en un efecte de llum, en un ritme de moviment, en un arbre, en una estrella..."

...quan tocava el piano, aquelles mans oren uns "màgics prodigiosos", uns sons fantàstics, que feien sortir del piano sonoritats ideals, com mai més tornarem a sentir."

En explicar Chavarri, que Granados a posar del seu posat taciturn era necessàriament un humorista, deia que una vegada un valencià envià al mestre una fulla d'àlbum en demanda d'un autògraf "por mediación del Sr. Habari" (això volia dir Chavarri); la fulla fou omplonada amb solfos, el títol de les quals era aquest enigma: "Habari Land..." i la més deliciosa sèrie de "desharmonies" no imaginades.

"Amb la nova Orquestra de Càmera - diu Chavarri - li hem resat, la nostra oració d'artistes. Jo he orquestrat per al cas una pàgina d'En Granados, que era de la més tràgica coincidència: "L'Himne dels morts", l'himne dels ofegats i D'on ha sortit aquesta música? Fou un autògraf que li vaig demanar a En Granados per a una il·lustració (nombre únic) que va fer el Cercle de Belles Arts de València, els productes de la qual es destinaven a socórrer els damnificats per la tremenda inundació del Túria, en 1.897. En Granados em va enviar aquest himne dels ofegats; comprencu quina terrible coincidència, quina anticipació del Destí? Escriure's ell mateix el propi himne! I mentre plens d'emoció, amb sentiment indefinible, tota la nova orquestra l'executava, els ulls de tots nosaltres estaven plens de llàgrimes..."

Joan Llongueras ens dona una visió ampla del compositor.

"Catalunya no ha pogut encara en nostres dies reintegrar al seu magne moviment de lliberació espiritual la tradició d'una vera aristocràcia ètnica.

En Granados, que era un refinat i un esperit eminentment aristocràtic, trobà i acceptà aquesta interina, influenciada, aristocràcia que sofrin, i en l'ambient d'ella visqué i amb un ver afany d'ennobrir-la, motivar-la, redimir-la i donar-li personalitat, el refinament i el senyoriu que li mancava, produí la major part de la seva obra.

El fort temperament musical d'En Granados, que necessitava una realitat, i no una ficció d'aristocràcia, després d'uns anys de sofriments i de lluites, anà a cercar i cregué trobar en l'antiga tradició o en l'antiga esplendor espanyola l'elegància, la finor, l'ànima de què estava desprovista la nostra gent de bon to, i endinsant-se cada vegada més en aquell món ideal que vibrava en sa fantasia oriental i voluptuosa afirmà la seva personalitat romancable de cara a uns temps idealitzats per l'art i per la història, allunyat completament, en aparició, de l'esperit redemptor que a Catalunya s'inciaava però en el fons influït, emportat, malgrat tot, per aquest mateix esperit. Catalunya res no hi perdia, val a dir-ho; perquè amb l'Albèniz primer, i amb En Granados ara, la significació fonament espanyola cobrava una nova vigoria, una nova idealitat, i traspassava les fronteres, no ja d'una feisó miserable, sinó rica de concepció, poderosa d'estil, vibrant de color i plena d'una joventut que solament a Catalunya es produïa; que solament a Catalunya, pel ressorgiment total de la nació, lluitava, i això, en el fons, venia a donar encara una altra vegada la raó a les nostres fonamentals incompreses aspiracions. Jo crec que és en aquest sentit que els catalans, hom d'admirar, i hom d'apreciar i hom d'estimar i perpetuar l'obra exquisida, senyorial, selecta, del nostre malaguanyat Granados."

He deixat per acabar el seu gran amic i poeta preferit, Apel·les Mestres. Ambdós es componenaven meravellósament. Moltes són les obres musicades sobre text d'Apel·les Mestres, a part de les cançons, citaren l'audició privada que tingué lloc en el Gran Teatre del Liceu, del drama líric en tres actes "Follet", obra que ha restat inèdita, l'any 1.903. Ja abans, Granados tenia musicats els llibres, en un acte "Petrarca" - també inèdit - i "Picarol" representat sovint amb gran èxit. A l'octubre de l'any 1.906 donà a conèixer una obra delitosa que figurà llarg temps en el repertori dels "Espectacles Graner" (Teatre Principal). Es tracta de "Gaziel", poema dramàtic en un acte i tres quadres, "ple de fantasia i de gust refinat, - diu Joan Salvat - la música del qual, despullada de tota pretensió, hom de judicar com de la cosa més encertada i feliç d'En Granados."

Encara, a l'octubre del 1.911, estrenà, en el Palau de Belles Arts, el poema "Liliana", i finalment, a la "Sala Granados", el poema "Elisenda" per a piano i petita orquestra, inspirat en una poètica llegenda d'Apel·les Mestres.

La mort de l'esquisit músic fou molt sentida pel poeta, que li dedicà una poesia molt emotiva, de la qual ens plau reproduir la darrera estrofa:

" I per damunt del passatger estrèpit
d'aquell gran crim qu'anomenen "la guerra"
tes darreres cançons, fetes estrelles,
ressonaran eternament més belles,
en el concert de la bellesa eterna. "

Finalment, per acabar, res millor que unes paraules del propi Mestre escrites en una de les seves darreres cartes - per no dir l'última - dirigida a un amic el nom del qual no ens dóna Amadeu Vives.

"Un amic rep carta d'En Granados. És a Nova York, on acaba d'estrenar "Goyescas". Ha tingut un gran èxit. La carta diu: "Per fi he vist els meus somnis realitzats. És veritat que tinc el cap ple de cabells blancs i que es pot dir que ara començo la meua obra, mes estic ple de confiança i d'entusiasme per a treballar més i més. Ara hauria d'acabar, i en realitat ara començo. Sóc un supervivent de la lluita estèril a que ens sotmet la ignorància i la indiferència de la nostra pàtria. Tota la meua alegria actual, és més pel que ha de venir, que pel que he fet fins ara. Somnio en París, i tinc un món de projectes."

Vint-i-quatre de març del mil nou-cents setze...

JORDI SALVAT

ACTIVITATS

CONCERT DEDICAT ALS SOCIS PROTECTORS. El dia 18 de gener l'Orfeó Català oferí a tots els seus socis, membres de la gran família orfeònica, el concert anyal. El programa d'enguany estava integrat per obres de Cumellas Ribó, Ll. Millet, Sancho Marraco, Noyon, William L. Dawson, P. Casals, Ll. Ma. Millet, P. Donostia, Joan Llongueres i Licinio Refice.

Aquestes obres han estat ja comentades en altres ocasions, i això fa que siguem breus. Únicament remarcarem que "Ara és nat el Diví Infantó", "Jesus està escoltant" i "La filadora" foren bisades a causa de la insistència del públic; que el "Pocma nadalenc" del nostre Director fou acollit molt càlidament, igualment com els "Goigs a la Verge de Múria" i "Pomposia".

Els acompanyaments d'orgue anaren a càrrec del Mestre J. Ma Roma.

Aquesta fou l'audició CMXXV de l'Orfeó Català.

L'ORFEÓ CATALÀ A MASNOU. Amb motiu de celebrar-se el 50è. aniversari de la fundació de la Societat Mutualista "LA CALÀNDRIA", la nostra massa coral fou invitada a donar un concert per tal de festejar aquesta efemèride.

Masnou, la vila més visitada pel nostre Orfeó, ens rebé amb l'entusiasme de sempre.

Els forts lligams que uncixen la simpàtica vila marinera amb l'Orfeó Català, ja que en ella nasqué el nostre fundador Mestre Lluís Millet, han estat continuats ara pel seu fill Lluís Maria; això demostra ben palesament l'interès i l'emoció amb què foren escoltades les nostres cançons.

El programa estava integrat per obres de Cumellas Ribó, Sancho Marraco, Ll. Millet, Canteloube, Noyon, P. Donostia, William L. Dawson, Gail Kubik, i Manén. Actuaren de solistes les senyoretes Montserrat Sal-

Salvadó, Laura Núñez i els senyors Emili Vendrell, Gaietà Renom i J. López Esparbé. Totes les obres foren rebudes amb fervorosos i entusiastes aplaudiments, que obligaren a repetir-ne un bon nombre.

En acabar el concert, Mestres i cantaires foren magníficament obsequiats amb un esplèndid "lunch".

No cal dir com agraïm aquesta finosa i felicitem ben cordialment la Societat Mutualista "LA CALÀNDRIA" en aquest 50è aniversari de la seva fundació.

V SESSIÓ CULTURAL. El passat dia 3 de febrer, el nostre company cantaire Joan Capdevila ens oferí una sessió de cinema "amateur". La vetllada, dividida en dues parts - reportatges i documentals - despertà un gran interès entre tots els assistents. "L'Orfeó Català a Lleida", "L'Orfeó Català a Salou" i "Orfeons a Montserrat", foren acollides amb viu entusiasme per tot l'auditori. Volem fer constar que el reportatge "Orfeons a Montserrat" té un final que és una veritable troballa.

Després d'una petita pausa, foren projectats "La persiana indiscreta", "La vall Ferrera" i "La Cerdanya". El primer direm que és un film de curt metratge i d'un humorisme molt fi. Els dos últims, documentals, en color, són una filigrana de lluminositat i tonalitats que junt amb les bel·leses del paisatge formen un conglomerat de meravella; són uns petits esboços per tal de fer conèixer les comarques de la nostra terra.

Felicitem de cor el company Capdevila, li desitgem grans èxits en el bell art de la cinematografia i esperem que no serà l'última vegada que col·labori en les nostres sessions.

-----oOo-----

I N M E M O R I A M

=====

RAMON CRESPO MIRANA. El dia 7 de l'actual mes lliurà la seva ànima al Creador, després de ràpida i inesperada malaltia i a l'edat de 72 anys, el que fou antic i exemplar cantaire de l'Orfeó Català, Sr. Ramon Crespo (a.C.s.).

Havia ingressat a la Secció Choral el mes d'abril de l'any 1.903. Ocupà diversos càrrecs a la Junta Directiva de l'Orfeó sempre amb molt d'encert i aportant-hi iniciatives tothora beneficioses per a la nostra Entitat. Entre els esmentats càrrecs senyalarem el de Vocal Chorista, durant l'exercici del qual fou adoptat el seu model de Registre dels cantaires. En reprendre les activitats l'Orfeó, l'any 1.946, fou nomenat Tresorer; mentre l'exerci hi dedicà llargues hores i féu palosa la seva competència en els afers financers.

També, ran de la mort del qui fou Arxiver-auxiliar, Sr. Josep Viladoms, el substituï en aquesta delicada tasca, atenent el prec del Mestre Millet i ho féu de manera volenterosa i eficaç.

Hom el recordarà, així mateix, com a solista del nostre Orfeó i les intervencions que com a tal tingué en la "Passió segons Sant Mateu",

de Bach, en la "particel·la" de Pere; en "El caçador i la pastoreta", "Divendres Sant" i tantes d'altres en les quals destacà.

Com una irradiació de l'obra artística de l'Orfeó Català i empès pels seus ideals i la seva vocació per al cant, havia pres part en diferents festes i concerts, cantant diverses composicions, que eren sempre força aplaudides.

Igualment ocupà càrrecs i treballà meritòriament en l'antiga Germandat de l'Orfeó Català, fins que aquesta s'incorporà a la Quinta de Salut "La Aliança", on també havia dedicat moltes activitats el Sr. Crespo i on era sincerament apreciat i admirat.

Pocs mesos abans d'ocórrer la seva mort, li lliuràrem la col·lecció de "JOVENÍVOLA", de la qual féu grans elogis i prometé d'enviar-nos un article original seu.

A l'acte de l'enterrament del nostre amic, hi assistí una nodrida representació de Mestres, Junta i cantaires de l'Orfeó Català, com també un llarg seguici, prova de les moltes amistats que havia sabut conquerir.

Descansi en la pau del Senyor, En Ramon Crespo i reiterem el nostre sentit condol a la seva distingida esposa i, en particular als seus fills, tots ells ex-cantaires de l'Orfeó Català.

JOVENÍVOLA, amb motiu de la pròxima audició de la "PASSIÓ", segons Sant Mateu, de Joan Sebastià Bach, organitza un concurs per tal de premiar el cantaire que endevini

QUANTS ASSAIGS ES CELEBRARAN DE LA PASSIÓ DE BACH

B A S E S

=====

- 1 - Únicament poden concursar tots els qhoristes de l'Orfeó Català.
- 2 - Cada cantaire no podrà enviar més d'una solució.
- 3 - Els assaigs es contaràn tots, tan parcials .. d'homos i noies - com de conjunt i amb orquestra.
- 4 - El termini d'admissió finirà el dia 31 d'octubre del 1.957.
- 5 - El Concurs quedarà fallat dos dies abans de la primera audició de la "Passió".
- 6 - La solució s'enviarà firmada, en sobre tancat, indicant "Concurs de Jovenívola" i adreçada a la Redacció.
- 7 - En el cas d'haver-hi més d'una solució acertada es sortejarà el premi.
- 8 - Si no hi hagués cap solució exacta no es donarà el premi, deixant al criteri de la Redacció de premiar la solució més aproximada.

Barcelona, diada de Santa Eulàlia del 1.957

LA REDACCIÓ

SECCIÓ FILOLÒGICA

PARLANT DE TOT

- Com va anar l'excursió al Masnou ?
- Magníficament ! El concert molt bé, i els cantaires i acompanyants foren molt ben tractats i ben peixats.
- Ja veig que, com és de consuetud en el nostre Orfeó, no hi hagué cap nota discordant.
- Durant l'actuació, no senyor. Ara, en el retorn, en algun autocar ! no en vulgui més, de notes desafinades !
- I això ?
- Ja s'ho pot pensar: els que canten de qualsevol manera i que, quan són cançons apreses al nostre Orfeó, caldria que hi posessin, almenys, un xic de bon gust..., sigui on sigui.
- No us hi enfadeu. Devien ésser joves i feien broma !
- Per cert que vaig recollir una cosa per a vostè. Enmig del guirigall vaig sentir un "abracceu-vos, homes sara", en lloc de "homes ara".
- Ep ! Això és una altra qüestió, i no es tracta precisament d'una desafinada per segons qui diu "tres somes" per comptes de "tres homes". Us ho explicaré.

En el català, quan un mot acaba en s i el que el segueix comença en una vocal, es produeix un enllaç fonètic i la s ha d'ésser pronunciada en un so suau o sonor, com el de la z en el mot trapezi. Així "mans obertes" cal pronunciar "man-zo-ber-tes" i no "man-so-ber-tes". És una característica de la llengua catalana.

- Ja ho entenc: com en el francès la "liaison", que fa "mes amis", "nous irons", etc.
- Exacte. Com que en la llengua castellana el so de la s és sempre fort o sord, esdevé que a una persona de parla castellana, o procedent de castellans, no sempre li és fàcil de pronunciar la nostra s sonora. I el que hem de fer és agrair-li que s'esforci a parlar el català.

Però, el que és inadmissible, és que els catalans deixem de conservar una característica tan valuosa, com la sonorització de la s final de mot amb la vocal del mot següent.

Cal que sempre sapiguem que diem:

Els astres,	en lloc de	"Els sastres"
Els arbres,	"	"Els sabres"
Els avis i les àvies	"	"Els savis i les sàvies"
Els obrers	"	"Els sobrers"
Les obres	"	"Les sobres"
Les ales	"	"Les sales"
i tants d'altres per l'estil.		

- Ho ho comprès perfectament.

- Pertocant al so de la s, hi ha altres casos de paraules pronunciades incorrectament. I són paraules d'ús freqüentíssim, que els uns pels altres anem viciant lamentablement.

Hom diu "emisió" (amb s sonora en lloc de emissió (so sord)

"impresió" (" impressió ")

"Comisió" (" comissió ")

"misió" (" missió ")

etcètera.

En canvi, en moltes altres paraules, hom ho fa al revés, i diu:

"adhessió" amb s sorda en lloc de adhesió (so sonor)

"Entussiasme" (" entusiasme ")

"anàlissis" (" anàlisi ")

etcètera.

- Cal, doncs, no guiar-se per la pronúncia en les paraules amb s entre vocals i consultar sempre el Diccionari. Perquè, els barbarismes no consisteixen solament en dir "pedido" en lloc de comanda o encàrrec, "palillo" en lloc d'escuradents, etc., sino que es barbarisme tot allò que va contra la puresa d'un idioma.

P.

NOTICIARI.

De nou tenim el goig de donar la benvinguda a un boll estol de noves cantaires que vénen amb joventut i optimisme a afirmar la vida immarcescible del nostre Orfeó; són avui: Vicenta Magrinyà i Roser Ortiz, Sopranos II; Pilar Amo i Neus Tur, Contralts II. Per molts anys a totes !

Es curiós observar, però, que les seccions de noies s'emportin la palma en els seus constants ingressos, i en canvi les cordes d'homes tinguin un augment tan migrat. Segurament que tots pensareu: oh, és que els homes tenen més feina. Això creiem que és una cosa molt relativa, perquè els xicotets joves que encara no porten la responsabilitat d'una família, tenen les mateixes possibilitats que aquestes noies plenes d'entusiasme i voluntat, i que no ens regategen pas la seva valuosa aportació. Potser seria bo que tots plegats hi penséssim una mica, i miréssim de sondejar entre les nostres amistats la possibilitat de desvetllar entre el sexe fort el mateix esperit que amb menys esforç han sabut trobar les nostres noies.

Amb motiu de celebrar-se, recentment, el 80è aniversari del Mestre Pau Casals, ens sumàvem tots en el goig d'aquesta efemèride i en donàvem prova bon palesa. En grata correspondència s'ha rebut el següent cablegrama signat per l'insigne músic que per satisfacció de tots reproduïm literalment. GRÀCIES EMOCIONADES VOSTRE ESTIMAT MISSATGE AFECTUOSA ABRAÇADA TOTS. PAU CASALS.

Felicitem cordialment els amics cantaires Jordi Martínez i Tona Brú amb motiu de les seves noces celebrades recentment. Una nova i petita família nascuda al rodó de la nostra gran família, que en aquestes hores de goig també s'alegra amb ells, fent vots perquè la flama de les il·lusions sigui inextingible en els molts i molts anys de vida que amb tota simpatia i afecte els desitgem.

En el pròxim número, si a Déu plau, donarem a conèixer les bases del II Concurs d'articles, que aquest any dedicarem, com a tema principal, "LA MISSIÓ DELS ORFEONS A CATALUNYA". Un Jurat de casa, però no de cantaires, tindrà cura de fallar-lo, i els premis es repartiran en el Sopar de Germanor de JOVENÍVOLA.

=====